

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Kanton Sarajevo
Skupština Kantona Sarajevo
n/r g. Elmedin Konaković, Predsjedavajući
n/r Skupština Kantona Sarajevo

ZASTUPNIČKO PITANJE O MEHANIZMU ZAŠTITE VITALNOG NACIONALNOG INTERESA
Svim klubovima naroda
Šesta radna sjednica Skupštine Kantona Sarajevo

PITANJE: Zanima me kako to da niko iz kluba Hrvata, ili kluba Srba, pa i kluba Ostalih nikada nije reagovao na Član 7. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju objavljenom u Službenim novinama Kantona Sarajevo u četvrtak, 15. juna 2017. godine, a koji se odnosi na upotrebu jezika i pisma u nastavi i koji u stavki (1) izričito propisuje da:

(1) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada u školi izvode se na jednom od tri zvanična jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski jezik, hrvatski jezik ili srpski jezik.

PITANJE: Kako to da niko u ovoj skupštini prije mene nije našao ovu stavku Zakona neprimjerenom, neispravnom i neustavnom jer insistira na jednom od tri zvanična jezika koji po Ustavu Federacije i Kantona **moraju** biti jednako zastupljeni u svim javnim institucijama, a time i obrazovnim, jer je to, između ostalog, i od vitalnog nacionalnog interesa druga dva konstitutivna naroda koji čine građane grada i kantona.

PITANJE: Kako to da sam ja jedini koji u ovoj tački Člana 7. navedenog zakona vidi nepravilnost pitajući se šta on treba da znači i koji je motiv onih koji su ga predložili. On ne precizira koji je to jedan jezik na kojemu se nastava izvodi, a koja dva to nisu. On, pretpostavljam, prepušta da to "većina" odluči i definiše na terenu, u samim školama (većina roditelja) što podrazumijeva svojevrzne referendume, ankete, popise, izjašnjava roditelja, koje su bile direktna posljedica ovog zakona godinu dana nakon njegovog donošenja.

OBRAZLOŽENJE:

Javnost se zapetljala u tu posljedicu, u problem naziva jezika, u problematiku struke, lingvisti, u svojevrstu nezvaničnu javnu raspravu i referendum o nazivu jezika, a niko u ovoj Skupštini, osim mene, ne upire prstom u sramni, neispravni i neustavni zakon koji je doveo do toga, podijelio i uznemirio javnost. Ne znam da li je ovo zakonodavno tijelo svjesno toga, ali ovaj zakon je svojom neustavnom odredbom proizveo čak i roditelje druga dva konstitutivna naroda BiH koji žive u Kantonu Sarajevo i glavnom gradu BiH, FBiH, u nacionalne manjine što oni po Ustavu Kantona i Federacije nisu. Ustav ih definiše kao jednakopravne i konstitutivne građane i oni su tu, u svom glavnom gradu, svoji na svom, bez obzira na njihov broj. Oni imaju ustavno pravo na svoj jezik u procesu nastave, a njihovi predstavnici u klubovima naroda imaju ustavnu obavezu insistirati na vitalnom nacionalnom interesu ako je on ugrožen bez obzira u kojoj stranci bili i djelovali, građanskoj ili etnonacionalnoj.

Ja ću kolege parlamentarce podsjetiti na **Ustav Kantona Sarajevo** u kojemu je u **Članu 21.a** jasno propisan **Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa**, a koji je prepisan u Poslovniku Kantona Sarajevo u **Članu 76. i 77. Ustav i Poslovnik Kantona Sarajevo** se pozivaju na Ustav Federacije kada se radi o listi vitalnih nacionalnih interesa. Ona u Ustavu Federacije BiH glasi:

5. Definicija vitalnog interesa

Član 17a

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na slijedeći način:

- *ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;*
- *identitet jednog konstitutivnog naroda;*
- *ustavni amandmani;*
- *organizacija organa javne vlasti;*
- *jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;*
- **obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe;**
- *teritorijalna organizacija;*
- *sistem javnog informisanja*

i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Kao što vidimo, na listi vitalnih nacionalnih interesa su obrazovanje i jezik.

Zakon koji je trenutno na snazi je kukavičije jaje, obična podvala, jer ne navodi eksplicitno na kojem od tri zvanična jezika će se držati nastava. On ne kaže izričito da će se nastava u Kantonu Sarajevo odvijati isključivo na Bosanskom jeziku. On to, valjda podrazumijeva, ili ostavlja nama da sami zaključimo, ili pak ostavlja građanima da se, umjesto zakonodavne vlasti, aktivno uključe u definisanje tog jezika preglasavanjem "manjina". Vidite, to se zove majorizacija, to je po definiciji majorizacija, s tim da se vlast krije iza navodne "volje građana", ali se ne može sakriti od pismenog dokaza koji stoji u tekstu samog neustavnog zakona.

Javnosti se moraju predložiti imena predlagača ovog zakona i imena zastupnika koji su glasali za usvajanje ovog zakona. Ako ova skupština to neće - ja ili neko drugi, zasigurno, hoćemo.

Ustavnost, a po Ustavu i ravnopravnost, tj. jednaka zastupljenost sva tri zvanična jezika u nastavi u Kantonu Sarajevo jeste vitalni nacionalni interes svih Bosanaca i Hercegovaca. On je vitalni nacionalni interes i Ostalih, a ponajviše vitalni nacionalni interes Srba i Hrvata. Ustavna je obaveza zastupnika iz klubova Srba i Hrvata da reaguju na ovakve pojave u svakom kantonu a naročito u kantonu glavnog grada BiH i da se pozovu na vitalni nacionalni interes. Zato ne mogu da razumijem kako i zašto ovaj zakon već drugu godinu prolazi ispod radara zastupničkih klubova Ostalih, Srba i Hrvata.

Institut zaštite vitalnih nacionalnih interesa i postoji u Ustavu upravo radi ovakvih situacija: da se spriječi hegemonija i isključivost, pretvaranje konstitutivnih naroda u nacionalnu manjinu na bilo kojem dijelu BiH, a pogotovo u glavnom gradu zajedničke nam državi.

PITANJE: Ja ne znam da li ja kao član kluba Bošnjaka po poslovniku mogu zatražiti zaštitu vitalnih nacionalnih interesa Srba i Hrvata, pa i Ostalih onda kada to zastupnici u ovim klubovima iz nekog razloga neće. Ja bih volio znati da li ja mogu pokrenuti tu inicijativu, jer ja bih tu inicijativu pokrenuo ako je to po Ustavu i poslovniku.

Ako ne mogu, ja bih pokrenuo inicijativu da ova skupština podnese apelaciju Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti ovog zakona, iako smatram da je to nepotrebno i suvišno ako zastupnički klubovi pozovu na zaštitu vitalnih nacionalnih interesa.

Sarajevo, 26.03.2019. godine

Nezavisni poslanik u Skupštini Kantona Sarajevo

Damir Nikšić

